

Minister Funduszy i Polityki Regionalnej

Katarzyna Pełczyńska-Nałęcz

Warszawa, data: 15 września 2025 r.

znak sprawy: DSR-VIIIa.054.2.2025.MS

Pan

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: odpowiedzi na interpelację numer 11596 Pana Posła Grzegorza

Płaczka

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację dotyczącą ryzyk społecznych, konstytucyjnych i ekonomicznych wynikających z propozycji ograniczenia lokalizacji zabudowy mieszkaniowej w odległości 1500-3000 m od szkoły, przekazuję następujące informacje w zakresie Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej.

Zagadnienia planowania i zagospodarowania przestrzennego znajdują się w kompetencji Ministerstwa Rozwoju i Technologii. Przepisy regulujące tę dziedzinę znajdują się w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Ostatnia nowelizacja przepisów ww. ustawy z 24 września 2023 r. nałożyła na gminy obowiązek stworzenia planów ogólnych dla całej powierzchni gminy. Samorządy określą w nich, które tereny nadają się pod zabudowę oraz wyznaczą strefy, np. wielofunkcyjne, gospodarcze czy przeznaczone na cmentarze. Poza strefami planistycznymi plan ogólny musi określać gminne standardy urbanistyczne (art. 13a ust. 4). Obowiązkowo obejmują one gminny katalog stref planistycznych, określający m.in. ich profil funkcjonalny i maksymalną wysokość zabudowy (art. 13e ust. 2). Skierowane są one do inwestorów i określają np. dopuszczalną powierzchnię i wysokość zabudowy. W ramach planów ogólnych gminy mogą, ale nie muszą, określić gminne standardy dostępności infrastruktury społecznej (art. 13e ust. 1).

O tym, czy je przyjąć, decyduje rada gminy (art. 13a ust. 1). Standardy te obejmują m.in. zasady zapewnienia dostępu do szkoły podstawowej. Zgodnie z ustawą oznacza to położenie działki w odległości od szkoły nie większej niż 1,5 km w miastach i 3 km poza miastami (art. 13f ust. 2). Gminy mogą jednak ustalić inne odległości (art. 13f ust. 7). Zatem ustawa nie zobowiązuje gmin do wprowadzenia zasady, według której w miastach domy muszą znajdować się maksymalnie 1,5 km od szkoły. Ustawa daje tylko możliwość wprowadzenia takiego lub dostosowanego do indywidualnych potrzeb standardu dostępności placówki oświatowej. Podsumowując, standardy dostępności infrastruktury społecznej są fakultatywnym elementem planu ogólnego i ich ustalenie (bądź nie) należy do wyłącznej decyzji gminy. Gminy mają też swobodę w możliwości dopasowania tych standardów do lokalnych potrzeb i uwarunkowań oraz nie muszą tego robić na całym terytorium, lecz tylko na wybranych obszarach.

W uzasadnieniu do nowelizacji ustawy wskazano, że przepisy te wynikają z potrzeby ograniczania rozbudowy obszarów podmiejskich (niekontrolowanej suburbanizacji). Rozlewanie się zabudowy wpływa na wzrost kosztów dla gminy dot. realizacji i utrzymania infrastruktury technicznej i transportowej, słabszą dostępność do usług publicznych, zmianę trybu życia i sposób wykorzystania czasu, większe zużycie energii, paliw, itd. Zgodnie z raportem Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju przy Prezydium PAN z 2018 r. (Studia nad chaosem przestrzennym, Studia KPZK PAN, nr 182 Adam Kowalewski, Tadeusz Markowski, Przemysław Śleszyński), każdego roku chaos przestrzenny w Polsce, w tym w znaczącym stopniu niekontrolowana suburbanizacja, powoduje koszty szacowane na 84,3 mld zł rocznie. Na podobne szacunki wskazuje raport Polskiego Instytutu Ekonomicznego „Społeczno-gospodarcze skutki chaosu przestrzennego” z 2022 r. Wskazuje on także, że gdyby ograniczyć zjawisko chaosu przestrzennego, polskie gminy zaoszczędziłyby rocznie co najmniej 5,8 mld zł. W chwili obecnej można przypuszczać, że liczby te jeszcze wzrosły.

Celem omawianych narzędzi prawnych jest podnoszenie jakości życia mieszkańców poprzez to, że środki publiczne będą koncentrowane na mniejszym obszarze, co zmniejsza koszty dostarczenia i utrzymania infrastruktury czy dostarczania usług publicznych (np. w przedmiotowym przypadku dowożenie dzieci do szkoły). Prowadzić ma do racjonalnego wykorzystania przestrzeni z jak najmniejszą presją na środowisko oraz w taki sposób aby zapewnić mieszkańcom jak najlepszej jakości dostępne usługi społeczne.

Chciałabym podkreślić, że przedstawione wyżej przepisy są zgodne z Krajową Polityką Miejską 2030 (KPM 2030) – kluczowym dokumentem identyfikującym wyzwania i warunkującym prowadzenie polityki rządu wobec obszarów miejskich. KPM 2030 jednoznacznie wskazuje rozlewanie się zabudowy jako jedno z głównych wyzwań, jakie stoją przed polskimi miastami i ich otoczeniem.

Problemy suburbanizacji oraz szerzej ładu przestrzennego zostały wyróżnione w KPM 2030 jako kluczowe problemy, dla których wskazane zostały priorytetowe kierunki rozwiązań. Także jednym z głównych przyjętych celów polityki miejskiej jest Miasto kompaktowe – co oznacza dążenie do rozwoju obszarów miejskich w sposób zrównoważony i odpowiedzialny oraz do racjonalnego wykorzystania przestrzeni i dostępnych zasobów.

Z poważaniem

Katarzyna Pełczyńska-Nałęcz

/podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

1. Pan Andrzej Domański, Minister Gospodarki i Finansów
2. Pan Waldemar Żurek, Minister Sprawiedliwości